

یادداشت

تاریخ: ۱۳۹۲/۵/۲۸

سریال PDN: ۱۲۹۶۶۵

تدوین‌گر: دکتر علیرضا کرشاسبی
عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

تحقق وعده‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت نیازمند تدوین نقشه راه تامین مالی

تحقق وعده‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت نیازمند تدوین نقشه راه تامین مالی

وزیر صنعت، معدن و تجارت افزایش تولید و تنظیم بازار کالاها را مهمترین اولویت در سال ۱۳۹۲ اعلام داشته که دستیابی به آن‌ها نیازمند بسترسازی مناسب به صورت عام و تامین مالی به صورت خاص است. براساس نظرسنجی‌های صورت گرفته در بخش تولید، مهمترین مشکل واحدهای تولیدی تامین مالی است. این بررسی در خصوص بنگاه‌هایی انجام شد که حدود ۶۰٪ از ارزش افزوده، حدود ۷۰٪ از مصرف برق، بیش از ۶۰٪ از مصرف گاز، حدود ۸۰٪ از مالیات و بیش از ۴۰٪ شاغلان بخش صنعت را در خود جای داده‌اند. هزینه‌های تولیدکننده برای تامین مواد اولیه با سهمی حدود ۸۰ درصد در هزینه‌های تولید، مهمترین رکن در تامین مالی صنعت است. چراکه، مواد اولیه به عنوان هزینه‌های جاری مرتباً باید تهیه شود و این امر نیاز به نقدینگی واحدهای تولیدی را افزایش می‌دهد. از طرفی، بخش قابل توجهی از این مواد نیز از طریق واردات تامین می‌شود. صرف نظر از محدودیت‌های تحریم در انتقال ارز و افزایش هزینه‌های خرید کالاهای وارداتی، افزایش نرخ تضمین برای گشایش اعتبار تا ۱۳۰ درصد، نیاز به نقدینگی را گاهی تا ۴ برابر افزایش داده است. بنابراین، نیازمندی‌های بخش صنعت و معدن به تامین مالی در شرایط تحریم به مراتب افزایش یافته است. افزایش تقاضای نقدینگی بخش صنعت در حالی اتفاق افتاد که مصادف با کاهش سهم بخش صنعت و معدن از مانده تسهیلات در بسته سیاستی و نظارتی بانک مرکزی شد. این امر، مشکلات بیشتری را افزون بر شرایط تحریم بر این بخش تحمیل کرد. ضمن آنکه، جذابیت بیشتر بازارهای سکه و طلا، ارز، مسکن و مستغلات و بورس در کاهش جریان‌های مالی به بخش تولید بی‌تاثیر نبودند. جالب آنکه، بخش صنعت، معدن و تجارت نقشی در پیدایش محدودیت‌های تامین مالی ندارد اما این محدودیت‌ها مشکلات زیادی در عملکرد این وزارتخانه به وجود می‌آورد. برطرف ساختن این محدودیت‌ها تلاش مضاعفی را طلب می‌کند که کاملاً فرابخشی است و از عهده یک یا چند نهاد خاص خارج است. بهبود تامین مالی تولید می‌طلبد تمام نهادها و سازمان‌های دخیل در این امر با همکاری یکدیگر، شرایطی را فراهم آورند که به تسهیل در تامین مالی بینجامد. شاید به همین دلیل است که تلاش‌های وزارت صنعت،

معادن و تجارت در قالب کمیته تامین مالی عمدتاً مقطعی و کوتاهمدت است و توان حل مشکلات به صورت ریشه‌ای را دارا نیست.

هرچند، مهمترین مقامات اجرایی حوزه تامین مالی شامل وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هستند، بخش قابل توجهی از تصمیماتی در شوراها، پول و اعتبار و شورای عالی بورس اخذ می‌شود که وزارت صنعت، معدن و تجارت یکی از اعضای اصلی در آن به‌شمار می‌رود. بدیهی است که این وزارتخانه باید از طریق نهادهای مذکور خواست‌های خود را طرح و پیگیری کند. اما آنچه در این مسیر بدان نیازمند است نقشه راه تامین مالی در بخش صنعت و معدن است.

فقدان این نقشه راه سبب شده تا محدودیت‌های تامین مالی در صدر مشکلات بخش تولید قرار گیرد. ضرورت تدوین این نقشه راه در شرایط تحریم دوچندان است که به‌نظر می‌رسد باید در دو سطح کوتاهمدت و بلندمدت تدوین شود. در نظر گرفتن بسته‌های خاص مالی برای کمک به بنگاه‌هایی که کاهش تولید آن‌ها مشکلات ملی ایجاد می‌کند و اشتغال را محدود می‌کند؛ اختصاص بودجه صیانتی به تولید واحدهایی که در آستانه تعطیلی قرار دارند؛ تخفیف مالیاتی به واحدهای تولیدی؛ الزام بانک‌ها به نرخ گشایش اعتبار در بانک‌ها؛ افزایش سهم بخش صنعت و معدن در بسته سیاستی و نظارتی؛ افزایش سهم بخش صنعت و معدن از منابع صندوق توسعه ملی و مواردی مانند این گزینه‌هایی هستند که می‌تواند در کوتاهمدت مورد توجه قرار گیرد. در بلندمدت اما، کاهش هزینه‌های دسترسی به منابع تامین مالی، برنامه‌ریزی برای بهره‌گیری از ابزارهای مالی در تامین مالی، دسترسی آسان، مکفی و هدفمند به تسهیلات، امکان پرداخت یارانه سود تسهیلات، توجه به اصناف تولیدی، اتخاذ سیاست‌های مرتبط با مهار تورم تولیدکننده می‌تواند در دستور کار قرار داشته باشد.

بنابراین، وزارت صنعت، معدن و تجارت با توجه به جایگاه مهمی که در نهادهای موثر بر حوزه تامین مالی دارد می‌تواند نقشی مهم در رفع این محدودیت‌ها در بخش صنعت و معدن داشته باشد و یکی از الزامات آن نیز تدوین نقشه راهی برای تامین مالی این بخش است که در حال حاضر این سند در این وزارتخانه وجود ندارد.

تایید کننده: دکتر علیرضا گرشاسبی ☐	تایید مدیر ذیربط:	تایید حوزه ریاست:	تایید رییس موسسه:
--	----------------------	-------------------	----------------------